

2014

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ- ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ – ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑΣ.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ 2014

[Το 2014 η Πορτογαλία ολοκλήρωσε το τριετές Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Προσαρμογής, το οποίο υπεγράφη τον Μάιο του 2011 και επέβαλε στην πορτογαλική οικονομία και κοινωνία αυστηρούς δημοσιονομικούς περιορισμούς. Το Πρόγραμμα αξιολογήθηκε τόσο από τους δανειστές της χώρας, όσο και από την πορτογαλική κυβέρνηση ως θετικό, επαναφέροντας την πορτογαλική οικονομία σε ρυθμούς ανάπτυξης και αποκαθιστώντας την αξιοπιστία της έναντι των αγορών. Ωστόσο, παραμένει το πρόβλημα της υψηλής ανεργίας και απαιτούνται περαιτέρω διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της πορτογαλικής οικονομίας. Αν και η ρευστότητα στην αγορά βελτιώθηκε, η πρόσβαση σε χρηματοδότηση παρέμεινε δυσχερής για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.]

Γραφείο Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων
Πρεσβεία της Ελλάδος στην Λισσαβώνα
Συντάκτης: Μαρία Κωστοπούλου, Γραμματέας ΟΕΥ Α΄

Μάιος 2015

Η οικονομία της Πορτογαλίας και οι διμερείς ελληνο-πορτογαλικές οικονομικές-εμπορικές σχέσεις το 2014.

Ορόσημο για την πορτογαλική οικονομία το 2014 ήταν η ολοκλήρωση του τριετούς **Προγράμματος Δημοσιονομικής Προσαρμογής**, το οποίο υπεγράφη τον Μάιο του 2011. Το Πρόγραμμα περιελάμβανε πιστώσεις ύψους 78δισ€, εκ των οποίων τα 25,7δισ€ προήλθαν από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και τα υπόλοιπα από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την Ε.Επιτροπή. Επέβαλε στην πορτογαλική οικονομία και κοινωνία αυστηρούς δημοσιονομικούς περιορισμούς και μέτρα λιτότητας, με αποτέλεσμα την προσφυγή πολλάκις κατά την τελευταία τριετία τόσο των κόμματος της Αντιπολίτευσης όσο και των συνδικάτων στο Συνταγματικό Δικαστήριο (Σ.Δ.), για έλεγχο συνταγματικότητας των ληφθέντων από την Κυβέρνηση μέτρων. Τούτο είχε ως αποτέλεσμα την συχνή ανατροπή των μέτρων που είχαν συμφωνηθεί με την Τρόικα, υποχρεώνοντας συχνά την κυβέρνηση σε αναζήτηση εναλλακτικών μέτρων. Πάντως, η εφαρμογή του Προγράμματος αξιολογήθηκε τόσο από τους δανειστές της χώρας, όσο και από την πορτογαλική κυβέρνηση θετικά, επαναφέροντας την πορτογαλική οικονομία σε ρυθμούς ανάπτυξης και αποκαθιστώντας την αξιοπιστία της έναντι των διεθνών χρηματαγορών. Περαιτέρω, ως επιβεβαίωση της επιτυχίας του Προγράμματος εθεωρήθη η ολοκλήρωσή του χωρίς να ζητήσει η πορτογαλική κυβέρνηση προληπτικό πρόγραμμα χρηματοοικονομικής ενίσχυσης, αλλά και χωρίς να εκταμιεύσει την τελευταία δόση ύψους 2,6δισ€.

Ωστόσο, ολοκληρώνοντας το Μνημόνιο, η Πορτογαλία καλείται να αποδείξει ότι πράγματι η οικονομία της είναι αρκετά ανθεκτική, ώστε να επιτύχει κατά τα επόμενα έτη τους οικονομικούς δείκτες που θα διασφαλίσουν την βιωσιμότητα του χρέους της. Πράγματι, οι αγορές δείχνουν να έχουν πεισθεί για την ανάκαμψη της πορτογαλικής οικονομίας, ωστόσο αυτή παραμένει ευάλωτη έναντι τόσο εξωτερικών παραγόντων (π.χ. ουκρανική κρίση, πιθανή ανακοπή της ροής επαναπατρισμού κεφαλαίων από τις αναδυόμενες οικονομίες προς την Ευρώπη), όσο και τυχόν απρόβλεπτης στροφής των αγορών. Παράλληλα, παραμένει το πρόβλημα της υψηλής ανεργίας και απαιτούνται περαιτέρω διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. Εξάλλου, παρά τις βελτιώσεις στην ρευστότητα της πορτογαλικής οικονομίας, για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που είναι ο κορμός της οικονομίας, παραμένει δυσχερής η πρόσβαση σε χρηματοδότηση.

1. Βασικά οικονομικά μεγέθη

1.1. ΑΕΠ

Σε ονομαστικούς όρους το **πορτογαλικό ΑΕΠ** ανήλθε το 2014 σε 174,4δισ€. Η πορτογαλική οικονομία μετά από τρία χρόνια ύφεσης κατέγραψε ανάπτυξη της τάξης του 0,9% (έναντι ύφεσης 1,4% το 2013), επιβεβαιώνοντας την πρόβλεψη της Τράπεζας της Πορτογαλίας, αλλά οριακά χαμηλότερα από την πρόβλεψη της πορτογαλικής Κυβέρνησης και της Ε.Επιτροπής, οποία κυμαινόταν σε 1%. Η οριακή απόκλιση από τον στόχο οφείλεται στην επίδοση του τελευταίου τριμήνου 2014, οπότε η ανάπτυξη επιβραδύνθηκε. Συγκεκριμένα, κατά το τέταρτο τρίμηνο 2014, το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 0,6%, με μικρότερο ρυθμό σε σχέση με τα προηγούμενα τρίμηνα, ήτοι 1%, 0,9%, 1,2%. Η επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης κατά το τελευταίο τρίμηνο οφείλεται, σύμφωνα με την Κρατική Στατιστική Υπηρεσία, στην μικρότερη σε σχέση με τα προηγούμενα τρίμηνα συνεισφορά της εσωτερικής ζήτησης, και συγκεκριμένα της ιδιωτικής κατανάλωσης. Πάντως, η επίδοση της πορτογαλικής οικονομίας το 2014 βρίσκεται ακριβώς στον μέσο όρο των χωρών της ευρωζώνης, ήτοι 0,9%.

Στην ανάκαμψη της οικονομίας το 2014 συνέβαλε καθοριστικά η **ανάκαμψη της εσωτερικής ζήτησης**, η οποία υπεραντιστάθμισε την αρνητική καθαρή εξωτερική ζήτηση. Συγκεκριμένα, το 2014 η εσωτερική ζήτηση, για πρώτη φορά από το 2010, συνεισέφερε θετικά

στην διαμόρφωση του ΑΕΠ, και ειδικότερα κατά 2% έναντι αρνητικής συνεισφοράς -2,3% το 2013. Η εξέλιξη αυτή αντανακλά κυρίως την αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά 2,1% (έναντι μείωσής της κατά 1,4% το 2013), ενώ μείωση (-0,7%) κατέγραψε η δημόσια κατανάλωση. Εξάλλου, το 2014 ανέκαμψαν κατά 5,2% και οι επενδύσεις, μετά από μείωση τους κατά 6,5% το 2013. Ειδικότερα, οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου αυξήθηκαν κατά 2,3% (έναντι μείωσης κατά 6,3% το 2013).

Αντίθετα, **αρνητική** (-1,1%) ήταν η συμβολή της **καθαρής εξωτερικής ζήτησης**, έναντι +1% το 2013, λόγω της αύξησης των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών με μεγαλύτερο ρυθμό (+6,2% το 2014 έναντι 3,6% το 2013) σε σχέση με την αύξηση των εξαγωγών, η άνοδος των οποίων επιβραδύνθηκε (+3,4% το 2014 έναντι +6,4% το 2013).

1.2. Κρατικός Προϋπολογισμός-Δημόσιο χρέος

Το 2014 το **έλλειμμα του προϋπολογισμού** της γενικής κυβέρνησης ανήλθε σε 4,5% επί του ΑΕΠ (7,882δισ ευρώ), μειωμένο σε σχέση με το 2013 οπότε είχε ανέλθει σε 4,8% επί του ΑΕΠ. Μη λαμβάνοντας υπόψη τα έκτακτα-εφάπαξ μέτρα, το έλλειμμα ανήλθε σε 3,4% επί του ΑΕΠ (έναντι αντίστοιχου μεγέθους 5,1% επί του ΑΕΠ το 2013). Η χώρα επέτυχε για δεύτερη χρονιά πρωτογενές πλεόνασμα, της τάξης του 0,4% επί του ΑΕΠ (έναντι 0,1% το 2013).

Σύμφωνα με στοιχεία του πορτογαλικού Υπουργείου Οικονομικών, στο τέλος του 2014 το **δημόσιο χρέος** ανερχόταν σε ποσοστό 130,2% επί του ΑΕΠ, έναντι 129,7% το 2013.

1.3. Χρηματοοικονομικά-Τραπεζικά-Τιμές

Κατά το 2014, η πρόσβαση της χώρας στις διεθνείς αγορές βελτιώθηκε σημαντικά, με **μείωση των επιτοκίων** και αύξηση της ζήτησης από πλευράς ξένων επενδυτών, συγκυρία που εξαργύρωσε ο Πορτογαλικός Οργανισμός Δημοσίου Χρέους μέσω πολλαπλών εξόδων στις αγορές με εκδόσεις νέων ομολόγων διαφόρων ωριμάνσεων (ως και 15ετίας), καθώς και μέσω ανταλλαγής παλαιών ομολόγων. Κατ' αυτόν τον τρόπο, **επιτράπη** η εξισορρόπηση των αποπληρωμών του χρέους διαχρονικά και η δημιουργία, κατά την λήξη του Μνημονίου, ταμειακών αποθεμάτων ασφαλείας 15-16 δισ ευρώ. Τα επιτόκια των δεκαετών ομολόγων του Πορτογαλικού Δημοσίου στην δευτερογενή αγορά είχαν υποχωρήσει κατά τα τέλη του 2014 σε 2,5%.

Την θετική αυτή πορεία επισκίασε, στις αρχές Αυγούστου 2014, η ανακοίνωση της κατεπείγουσας διάσωσης της τρίτης μεγαλύτερης και πλέον ιστορικής πορτογαλικής τράπεζας BES, προκαλώντας κλυδωνισμούς στο πορτογαλικό τραπεζικό σύστημα. Της τελικής κατάρρευσης της τράπεζας, είχε προηγηθεί, κατά τους προηγούμενους μήνες, κλιμακούμενη κρίση στον Όμιλο Espírito Santo, με αποκάλυψη παράτυπων και καταχρηστικών ενδοομιλικών συναλλαγών. Παρά τις διαβεβαιώσεις της Κεντρικής Τράπεζας και της Κυβέρνησης ότι η κρίση δεν θα άγγιζε την BES, μετά την ανακοίνωση υπέρογκης ζημίας της BES του πρώτου δμήνου 2014, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας ανακοίνωσε τον διαχωρισμό της τράπεζας στην υγιά που ανακεφαλαιοποιήθηκε με 4,9δισ ευρώ από το εθνικό Ταμείο Εξυγίανσης Τραπεζών στο οποίο και ανήκει, και στην τοξική. Η παλαιά BES εξήλθε από το Χρηματιστήριο με μηδενική αξία και οδηγήθηκε προς εκκαθάριση, ενώ οι μέτοχοί της έχασαν τις επενδύσεις τους. Η υγιά τράπεζα μετονομάστηκε σε Novo Banco και πρόθεση της πορτογαλικής κυβέρνησης είναι η ταχεία πώλησή της, έως το δεύτερο τρίμηνο 2015.

Θετικά για το πορτογαλικό τραπεζικό σύστημα εμφανίσθηκαν τα αποτελέσματα των **stress tests** που διεξήγαγε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τα οποία ανακοινώθηκαν τον Οκτώβριο του 2014. Συγκεκριμένα, εκ των τριών πορτογαλικών τραπεζών που υπεβλήθησαν σε έλεγχο αντοχής, οι δύο, ήτοι η κρατική Caixa Geral de Depositos και η BPI, «πέρασαν» επιτυχώς την δοκιμασία. Η τρίτη τράπεζα Millenium BCP, η οποία απέτυχε στον έλεγχο λαμβάνοντας υπόψη

δεδομένα του 2013, εμφάνισε κεφαλαιακές ανάγκες ύψους 1,137δισ€. Ωστόσο, δεδομένου του εν εξελίξει τότε σχεδίου αναδιάρθρωσης της τράπεζας και της πρόσφατης ακόμα τότε επιτυχούς αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της ύψους 2,25 δισ€, πρακτικά εξελήφθη ως επιτυχής η δοκιμασία των stress tests και για την Millenium BCP. Σημειώνεται πάντως ότι στην δοκιμασία των stress tests δεν υπεβλήθη η Novo Banco.

Το 2014 ήταν δύσκολη χρονιά για το **Χρηματιστήριο της Λισσαβόνας**, που οδήγησε τον δείκτη PSI20 σε πτώση 27%. Αιτία της πτώσης ήταν οι αλυσιδωτές αντιδράσεις από την κατάρρευση του Ομίλου BES, με σημαντικότερη αυτήν στην μεγαλύτερη εταιρεία τηλεπικοινωνιών Portugal Telecom, η οποία έχασε το 73% της χρηματιστηριακής της αξίας. Σημειώνεται ότι το 2013 ο δείκτης PSI20 είχε καταγράψει άνοδο κατά 16%.

Η μέση ετήσια τιμή του **πληθωρισμού** για το 2014 κυμάνθηκε σε -0,2%, έναντι 0,4% το 2013.

1.4. Αγορά Εργασίας

Το 2014, το **ποσοστό ανεργίας** μειώθηκε κατά 1,4 ποσοστιαία μονάδα, σε 13,9%. Οι καταγεγραμμένοι άνεργοι ανέρχονταν τον Δεκέμβριο 2014 σε 598,5χιλιάδες, αριθμός μειωμένος κατά 13,3% σε ετήσια βάση.

2.Ισοζύγιο πληρωμών

Για δεύτερη χρονιά η Πορτογαλία επέτυχε **πλεόνασμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών** της, αν και μειωμένο σε σχέση με το 2013. Ειδικότερα, το 2014 το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ανήλθε σε 1,04δισ€, υποδιπλάσιο σε σχέση με το 2013. Το έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο αγαθών αυξήθηκε κατά 926εκ.ευρώ, ανερχόμενο συνολικά σε 10,6δισ ευρώ. Οι εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 1,9%, με χαμηλότερο ρυθμό σε σχέση με το προηγούμενο έτος, οπότε είχαν αυξηθεί κατά 4,5%. Μεγαλύτερη αύξηση κατέγραψαν οι εξαγωγές προς χώρες της ΕΕ (+4,9%), ενώ οι εξαγωγές προς τρίτες χώρες αυξήθηκαν κατά 1,3%. Αντίθετα, μεγαλύτερη άνοδο σε σχέση με το προηγούμενο έτος εμφάνισαν οι εισαγωγές, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 3,2%, έναντι 0,9% το 2013. Πάντως το ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών παραμένει θετικό, χάρις στην θετική επίδοση του διεθνούς εμπορίου υπηρεσιών. Το εμπορικό ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών καταγράφει πλεόνασμα 1,9δισ€, αν και συρρικνωμένο σε σχέση με το 2013 οπότε ανερχόταν σε 2,95δισ€.

Η σύνθεση των **εμπορικών εταίρων** της Πορτογαλίας παρέμεινε εν πολλοίς αμετάβλητη. Βασικοί προμηθευτές παραμένουν η Ισπανία, η Γερμανία, η Γαλλία και η Ιταλία. Το ποσοστό εισαγωγών από χώρες της ΕΕ επί του συνόλου αυξήθηκε από 72% το 2013 σε 74,7% το 2014, λόγω της μείωσης των εισαγωγών από Τρίτες Χώρες κατά 6,8%. Οι εισαγωγές αφορούσαν κυρίως, κατά φθίνουσα σειρά κατ' αξία, τις κατηγορίες: ενέργειας-ορυκτών καυσίμων, μηχανών και συσκευών, οχημάτων και λοιπού υλικού μεταφορών, αγροτικών προϊόντων, χημικών, κοινών μετάλλων, πλαστικών, τροφίμων, κλπ.. Αύξηση κατεγράφη στις κατηγορίες: υλικό μεταφορών (+23,3%), υποδήματα (+17,2%), δέρματα&δερμάτινα είδη (12,6%), ενδύματα (+12,5%), μεταλλεύματα (+10,7%), ξυλεία-φελλός (+7,4%), κλπ.. Πτώση κατέγραψαν μόνον οι εισαγωγές ορυκτών καυσίμων (-8,6%), τροφίμων (-4,3%) και αγροτικών προϊόντων (-1,7%). Εξαιρουμένων των καυσίμων, η αύξηση των εισαγωγών αγαθών το 2014 ανέρχεται σε 6,1%.

Όσον αφορά τους βασικούς πελάτες της Πορτογαλίας, η Ισπανία παραμένει με ποσοστό 23,6% ο βασικός προορισμός των πορτογαλικών εξαγωγών, ενώ ακολουθεί η Γερμανία, η Γαλλία και η Αγκόλα. Οι πορτογαλικές εξαγωγές αφορούσαν, κυρίως, μηχανές και συσκευές (14,5%), οχήματα και υλικό μεταφορών (10,9%), ορυκτά καύσιμα (10,9%), κοινά μέταλλα (8%), πλαστικά-ελαστικά (7,2%), αγροτικά τρόφιμα (6%), κλπ..

Η οικονομία της Πορτογαλίας και οι διμερείς εμπορικές-οικονομικές σχέσεις Ελλάδος-Πορτογαλίας.

Με βάση την νέα μεθοδολογία υπολογισμού των άμεσων ξένων επενδύσεων σύμφωνα με την αρχή απαιτήσεων/υποχρεώσεων, το 2014, οι **εισροές άμεσων ξένων επενδύσεων** ανήλθαν σε 8,3δισ€, καταγράφοντας αύξηση +11% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Το απόθεμα άμεσων ξένων επενδύσεων στην Πορτογαλία τον Δεκέμβριο 2014 ανερχόταν σε 116,5 δισ€, αυξημένο κατά 1,3% σε ετήσια βάση. Το 31% των άμεσων ξένων επενδύσεων στην Πορτογαλία το 2014 προήλθε από χώρες μέλη της ΕΕ, εξέλιξη που συνιστά σημαντική μείωση σε σχέση με το 2013, οπότε το αντίστοιχο ποσοστό ξεπερνούσε το 90%. Ανωτέρω οφείλεται στην αύξηση κατά το 2014 των ροών άμεσων ξένων επενδύσεων από την Βραζιλία σε 3,5δισ€ (έναντι μόλις 92εκ.€ το 2013). Όσον αφορά τις ευρωπαϊκές χώρες, η Πορτογαλία προσελκύει άμεσες ξένες επενδύσεις κυρίως από την Ολλανδία, την Ισπανία, την Γερμανία, το Ην.Βασίλειο, κ.α.. Πάντως, το 87% του αποθέματος άμεσων ξένων επενδύσεων στην Πορτογαλία προέρχεται από χώρες της ΕΕ και κυρίως από την Ολλανδία, την Ισπανία και το Λουξεμβούργο. Από τρίτες χώρες, ξεχωρίζουν, ως χώρες προέλευσης άμεσων ξένων επενδύσεων, η Βραζιλία, η Ελβετία, η Αγκόλα και οι ΗΠΑ.

Την ίδια χρονική περίοδο αυξήθηκε κατά 7% το απόθεμα των πορτογαλικών άμεσων ξένων επενδύσεων στο εξωτερικό, σε συνολικά 75,2δισ€. Το 80% των πορτογαλικών επενδύσεων στο εξωτερικό προορίζονται στις χώρες μέλη της ΕΕ, κυρίως Ολλανδία, Ισπανία, Γερμανία. Από τρίτες χώρες ξεχωρίζει η Αγκόλα, ως προορισμός του 4% των πορτογαλικών άμεσων ξένων επενδύσεων.

3. Ιδιωτικοποιήσεις.

-Ιδιωτικοποίηση της **ασφαλιστικής εταιρείας Caixa Seguros**. Πώληση ποσοστού 80% της Caixa Seguros στον κινεζικό Όμιλο Fosun International Limited, έναντι 1,2 δισ ευρώ. Επίσης, 5% του κεφαλαίου της ασφαλιστικής εταιρείας διετέθη προς πώληση στους εργαζομένους σε αυτήν. Μετά την EDP (παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας) και την REN (διανομή ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου), πρόκειται για την τρίτη κρατική πορτογαλική εταιρεία που εξαγοράζεται από κινεζικό όμιλο.

-Ιδιωτικοποίηση της πορτογαλικής **εταιρείας διαχείρισης αποβλήτων EFG** έναντι τιμήματος 149,9εκ.€. Εκ των τριών δεσμευτικών προσφορών που είχαν προκριθεί, προκρίθηκε η προσφορά της κοινοπραξίας SUMA, ουσιαστικά αυτή της πορτογαλικής κατασκευαστικής Mota-Engil που είναι η κορυφαία εταιρεία του σχήματος.

-Ολοκληρώθηκε το δεύτερο και τελικό στάδιο ιδιωτικοποίησης των **Πορτογαλικών Ταχυδρομείων CTT**. Η λοιπή κρατική συμμετοχή ποσοστού 31,5% διετέθη στο Χρηματιστήριο Αξιών, έναντι 7,25 ευρώ ανά μετοχή (έναντι 5,52 ευρώ στο πρώτο στάδιο), ήτοι έναντι 343 εκ.ευρώ. Η ιδιωτικοποίηση των Πορτογαλικών Ταχυδρομείων πραγματοποιήθηκε εξ ολοκλήρου μέσω του Χρηματιστηρίου, σε δυο στάδια, αποφέροντας στα κρατικά ταμεία συνολικά 909,2 εκ.€.

4. Οικονομικές σχέσεις Ελλάδας-Πορτογαλίας

4.1. Διμερείς εμπορικές σχέσεις

Προέλευση/ Προορισμός	Πορτογαλικές εισαγωγές			Πορτογαλικές εξαγωγές			Εμπορικό Ισοζύγιο		
	Περίοδος αναφοράς			Περίοδος αναφοράς			Περίοδος αναφοράς		
	2014	2013	Var	2014	2013	Var	2014	2013	Var
	εκ.€	εκ.€	%	εκ.€	εκ.€	%	εκ.€	εκ.€	%
ΣΥΝΟΛΟ	58.745	56.906	3	48.181	47.266	2	-10.564	-9.640	10
ΕΕ	43.873	40.954	7	34.160	33.228	3	-9.713	-7.726	26
ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ	14.873	15.952	-7	14.020	14.039	0	-853	-1.913	-55
ΕΛΛΑΔΑ	114	120	-5	174	192	-9	60	72	-17

Πηγή: Κρατική Στατιστική Υπηρεσία Πορτογαλίας

Ο όγκος του διμερούς εμπορίου των δυο χωρών παρουσιάζει διακυμάνσεις και εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από τις διμερείς εμπορικές συναλλαγές καυσίμων. Κατά το 2014, ο όγκος του διμερούς εμπορίου Ελλάδας-Πορτογαλίας μειώθηκε κατά 8% σε σχέση με το 2013, λόγω της συρρίκνωσης κατά 37% του όγκου εμπορίου πετρελαιοειδών. Σύμφωνα με στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας Πορτογαλίας, κατά το 2014, συνολικά οι ελληνικές εξαγωγές στην Πορτογαλία μειώθηκαν κατά 5,1%, ενώ οι ελληνικές εισαγωγές από την Πορτογαλία συρρικνώθηκαν κατά 9,6%. Εάν δεν συνυπολογισθεί το εμπόριο πετρελαιοειδών, οι ελληνικές εξαγωγές στην Πορτογαλία καταγράφουν αύξηση της τάξης του 4,2%, ενώ οι ελληνικές εισαγωγές από την Πορτογαλία εμφανίζουν άνοδο κατά 3,9%. Χωρίς πετρελαιοειδή το αποτέλεσμα του εμπορικού ισοζυγίου είναι ελλειμματικό για την Ελλάδα κατά 3,2εκ.ευρώ (βελτιωμένο κατά 6% σε σχέση με το προηγούμενο έτος). Συμπεριλαμβανομένων των πετρελαιοειδών το **ισοζύγιο είναι ελλειμματικό εις βάρος της Ελλάδος κατά 59,8 εκ.€** (έναντι 72,2εκ.€ το 2013). Το 38% των ελληνικών εξαγωγών στην Πορτογαλία το 2014 αφορούσε βιομηχανικό εξοπλισμό, το 32% τρόφιμα-ποτά, το 13% κεφαλαιουχικά αγαθά και το 12% άλλα καταναλωτικά αγαθά.

Ειδικότερα, τα βασικά ελληνικά προϊόντα που εξήχθησαν το 2014 στην Πορτογαλία είναι: ιχθυηρά (28,5εκ.€), λέβητες, μηχανές, συσκευές (14,8εκ.€), πλαστικά (10,3εκ.€), αλουμίνιο (9,8εκ.€), καπνά (6,5εκ.€), δημητριακά (4,8εκ.€), βαμβάκι (4εκ.€), χαλκός&τεχνουργήματα (3,6εκ.€), ηλεκτρικές μηχανές&συσκευές (3,5εκ.€), φαρμακευτικά (3,2εκ.€), σαπούνια&αλισίβες (2,4εκ.€), συνθετικές ίνες συνεχείς&μη συνεχείς(3,6εκ.€), σίδηρος&άλλα μέταλλα (2,2εκ.€), αρώματα, καλλυντικά, κλπ (1,5εκ.€), χαρτί&χαρτόνια (1,3εκ.€), καρποί&φρούτα (1,2εκ.€), διάφορα τεχνουργήματα κεφ.96 Σ.Ο.(1εκ.€). Οι παραπάνω κατηγορίες προϊόντων συνεισφέρουν στο 90% των ελληνικών εξαγωγών στην Πορτογαλία, ήτοι αξία 102 εκ.€, με ποσοστό διείσδυσης 0,45%.

Το 2014, η Ελλάδα προμηθεύθηκε από την Πορτογαλία προϊόντα αξίας 174εκ.€, τα οποία αφορούσαν κυρίως βιομηχανικές προμήθειες (34%), πετρελαιοειδή (33%), καταναλωτικά αγαθά (12,5%), τρόφιμα-ποτά (8,7%), κεφαλαιουχικά αγαθά (8,4%), οχήματα και υλικό μεταφορών (3,5%).

4.2.Επενδύσεις

Η παρουσία ελληνικών εταιρειών στην Πορτογαλία είναι περιορισμένη. Μοναδική ελληνική επένδυση είναι σήμερα το εργοστάσιο παραγωγής εξηλασμένης πολυστερίνης Iberfibran, στο Ovar, με συμμετοχή 65% της ελληνικής εταιρείας Fibran-Δ.Αναστασιάδης. Έλληνες ομογενείς δραστηριοποιούνται επιχειρηματικά κυρίως στους τομείς των υπηρεσιών (εστίαση, χονδρεμπόριο, ναυτιλιακές υπηρεσίες, κλπ). Σχετικά μεγαλύτερη είναι η επιχειρηματική παρουσία της Πορτογαλίας στην Ελλάδα, όπου δραστηριοποιούνται πορτογαλικοί όμιλοι στους τομείς των κατασκευών, της ενέργειας αλλά και του λιανικού εμπορίου (Sonae, Martifer, Petrotec SA). Η σημαντικότερη πορτογαλική επένδυση στην Ελλάδα ήταν μέχρι πρότινος η θυγατρική της Millenium BCP, η οποία αποδείχθηκε ζημιολόγος για την μητρική εταιρεία και πωλήθηκε το 2013 στον Όμιλο Πειραιώς.

5. Εκδηλώσεις-Λοιπά

- Συντονισμός και Διοργάνωση από το Γραφείο ΟΕΥ Λισσαβώνας, σε συνεργασία με τον Δήμο της Tavira (Εμβληματική Κοινότητα Πορτογαλίας για την Μεσογειακή Διατροφή), το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης&Τροφίμων της Ελλάδος, το Αγρονομικό Μεσογειακό Ινστιτούτο Χανίων και το Μανιατάκειο Ίδρυμα, ελληνικής συμμετοχής με εθνικό περίπτερο στο 2^ο Φεστιβάλ Μεσογειακής Διατροφής, Tavira 5-7 Σεπτεμβρίου 2014.
- Πρωτοβουλία και διοργάνωση από Πρεσβεία Λισσαβώνας/Γραφείο ΟΕΥ, σε συνεργασία με πορτογαλική εταιρεία τηλεπικοινωνιών Portugal Telecom, επίσκεψης εκπροσώπων

Κοινοτικών Πρεσβειών σε Data Center της PT στην Covilhã της Κεντρικής Πορτογαλίας, 26.05.2014, στο πλαίσιο της Ελληνικής Προεδρίας του Συμβουλίου της ΕΕ.

- Συμμετοχή σε Διπλωματικό Παζάρι Λισσαβώνας (Δεκέμβριος 2014).

6. Προβλέψεις-Προοπτικές

Σύμφωνα με τις προβλέψεις του Πορτογαλικού Υπουργείου Οικονομικών το 2015 το ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 1,5%, ενώ ανάπτυξη 1,6% προβλέπει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Ε.Επιτροπή. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της πορτογαλικής κυβέρνησης το δημοσιονομικό έλλειμμα θα μειωθεί σε 2,7% επί του ΑΕΠ, επιτρέποντας την έξοδο της Πορτογαλίας από την διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος. Ωστόσο, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Ε.Επιτροπή εκτιμούν ότι χωρίς την λήψη επιπλέον μέτρων δεν θα καταστεί εφικτός ο δημοσιονομικός αυτός στόχος και το έλλειμμα θα ξεπεράσει το 3% επί του ΑΕΠ.

Η ανάκαμψη της πορτογαλικής οικονομίας και η αύξηση της εγχώριας ζήτησης και δη της κατανάλωσης δημιουργούν τις συνθήκες για περαιτέρω αύξηση των εισαγωγών, οι οποίες κατά την διάρκεια του Προγράμματος Δημοσιονομικής Προσαρμογής είχαν περιορισθεί. Από πλευράς ελληνικής επιχειρηματικότητας, η προσοχή θα πρέπει να εστιασθεί στην διατήρηση του μεριδίου που κατέχουν τα ελληνικά προϊόντα στην πορτογαλική αγορά, και κυρίως των ιχθυηρών, χημικών, ενδυμάτων, χαλκού, πλαστικών, αλουμινίου, αλλά και την εκμετάλλευση της αύξησης της ζήτησης για εισαγωγές σε ορισμένους κλάδους όπως φυτικές υφαντικές ίνες, οργανικά χημικά, φάρμακα λιανικής πώλησης, ακατέργαστα καπνά, λιπάσματα, ορισμένες κατηγορίες τροφίμων, κλπ..

Πηγές: Τράπεζα της Πορτογαλίας, Πορτογαλική Κρατική Στατιστική Υπηρεσία, AICER, Υπουργείο Οικονομικών